

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	16 ก.ค. 2558	45	16357	3

“เผด็จเข้าโก้น” คำบอกเล่าคนล้านนาพะเยาการสังเกตสิ่งแวดล้อม

หากเราไปตามหมู่บ้านชนบท เรามักจะเห็นท่อนไม้ท่อนใหญ่มีรูอยู่ข้างๆ นั่นคือโก้นเผด็จหรือชาวบ้านทั่วไปเรียกยังเผด็จโก้น แล้วแต่ท้องถิ่นนิยม แต่วันนี้จะขอเล่าเรื่องเผด็จเข้าโก้นให้ทราบ เสียงหึ่งๆดังมาน่ากลัวแหงนดูเห็นหมู่เผด็จหรือฝูงมากมายพากันบินมารุมล้อมตอมรูท่อนไม้แห้งที่รูกลวงกลาง เจ้าของบ้านบอกว่านั่นคือ โก้นเผด็จโก้นเผด็จ หรือโพรงเผด็จ ภาษาไทยกลาง มันคือที่อยู่ของบรรดาผึ้งรวงทั้งหลาย ส่วนภาษาล้านนาเราเรียกกันว่า "โก้นเผด็จ" คือเผด็จที่รูกลวงของไม้เป็นที่สร้างรัง ส่วนภาษาไทยกลางบางแห่งเรียกกัน

ว่า "ผึ้งรวง" ซึ่งต่างจากผึ้งรังที่ทำรังอยู่ตามกิ่งไม้

เมื่อบรรดาหมู่เผด็จโก้นกำลังบินว่อน รุมล้อมตอมรังใหม่อยู่นั้น ผู้ใหญ่มักบอกเด็กว่า "อย่าเข้าใกล้ อย่าเอาไม้แหย่ เดี่ยวมันจะพากันหนี (ตอย) เอาจันทน์ปวย ต้องรอให้พวกมันพากันเข้ารังให้ดู ทั้งหมดโดยการสังเกตว่า จะมีเพียงตัวสองตัวที่คอยไต่ตอมข้างๆรูที่พวกมันพากันเข้าไปนั่นแหละ และผึ้งตัวสองตัวที่คอยระวังอยู่นอกรูนี้แหละร้ายนัก มันเป็นเหมือนทหารที่เฝ้าปกป้องพวกมัน

เมื่อเห็นว่าหมู่เผด็จเข้ารังหมดแล้ว ต้องคอยบอกเตือนให้ผู้คนในบ้านทราบเพื่อระวังตัวในการเดินไปมาตามช่วงบ้าน

ที่ห้ามกระทำเด็ดขาดคือการสูบบุหรี่ การนำเอาน้ำมันหรือสิ่งที่มีกลิ่นเหม็นเข้าไปใกล้รังของมัน จะทำให้พากันหนีไปหมด เราจะได้ไม่ได้น้ำผึ้งมาใช้ในชีวิตประจำวัน

การอยู่กินกับเผด็จ ก็ไม่มีอะไรยุ่งยากให้ชีวิตผิดแผกไปจากธรรมชาติ เพียงแต่ระวังอย่าเข้าใกล้รังดังกล่าวแล้ว

ผู้คนเชื่อกันว่า หากหมู่เผด็จมาทำรังในบ้านเมื่อใด เมื่อนั้นจะมีโชคลาภดังตาม หากกล่าวในเชิงวิชาการก็อาจกล่าวได้ว่า สิ่งแวดล้อมดี มีอากาศดี ไร้มลพิษ หากมีผึ้งเข้ามาอยู่ในบ้านเราก็อย่าไล่มันหนี รอเอาน้ำหวานดีกว่า

ภาพผึ้งเข้ารัง ในแหล่งเรียนรู้พะเยาล้านนา ม.6 ต.ดอนแก้ว อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่.

...นิคม พรหมมาเทพย์...